

Remissvar

Vårt diarienummer:
2024-00068

Ert diarienummer:
LI2023/03919

Datum:
2024-04-02

Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.nationellplan@regeringskansliet.se

Remissvar - Inriktningsunderlag för infrastrukturplaneringen för perioden 2026-2037

Vinnova tackar för möjligheten att få lämna kommentarer på Trafikverkets Inriktningsunderlag för infrastrukturplaneringen för perioden 2026-2037.

Vi har valt att fokusera våra kommentarer på områden som berör forskning och innovation. Först vill vi dock understryka och instämma med Trafikverket att det är angeläget att rusta och effektivisera den befintliga infrastrukturen, hushålla med resurser och göra noggranna analyser inför nya satsningar samt att vidta åtgärder för att klara klimat – och trafiksäkerhetsmål, klimatförändringar och hot. Vi vill trycka på att både forskning och innovation är betydelsefullt för att nå de uppsatta målen i inriktningsplaneringen.

Vinnovas ställningstagande

2.2 Prognoser för resande och transporter

Tillförlitliga prognoser är avgörande för att avgöra vilka eventuella åtgärder som behövs för att få en bättre måluppfyllelse. Utveckling av metoder inklusive sambandskänsligheter och ingående data är således av stor vikt. Vinnova anser att forskningen kommer in som en viktig komponent och Trafikverkets och Vinnovas gemensamma forskningsprogram Transportekonomi har en viktig roll för den fortsatta utvecklingen.

Vinnova instämmer att lagstiftning, regelverk och standarder behöver utvecklas i takt med teknikutvecklingen för att inte hindra utvecklingen samtidigt som det ska främja konkurrens, innovation och funktion. Behovet att utveckla befintliga och nya affärsmodeller samt samverkansformer mellan offentliga och privata aktörer ökar, Vinnova instämmer också i att i vissa delar behöver offentliga aktörer ta ett större ansvar och aktivt delta i, främja och påverka utvecklingen som teknikskiftena innebär, för att inte hamna på efterkälken samt bidra till att teknikskiftenas genomslag genererar positiva effekter i transportsystemet.

Grundförutsättningar för digitalisering består exempelvis av en utbyggd och välfungerande it- och kommunikationsinfrastruktur, ett samlat grepp om informationsstyrningen samt tillhandahållande av grunddata som kan bidra till, och implementeras i, digitala tjänster så som

Vinnova
Sveriges innovationsmyndighet

Besöksadress:
Mäster Samuelstgatan 56,
101 58 Stockholm
Telefon: 08 473 30 00
www.vinnova.se

Fakturaadress:
Vinnova, FE 34, 838 73 Frösön
Levaransadress:
Klara Norra Kyrkogata 14, 101 58 Stockholm
Organisationsnummer: 202100-521

navigationsystem och mobilitetstjänster. Förutsättningar för automatisering speglas i stort av det som gäller för digitalisering. För automatiserade fordon är även regelverk en viktig förutsättning som kan möjliggöra samt reglera utvecklingen framöver. För att skapa förutsättningarna krävs bland annat en ändamålsenlig informationsstyrning och att information tillgängliggörs som en gemensam resurs. Relaterat till grunddatadomänen transportsystem föreslår Trafikverket att ansvar, finansiering och regleringar för att delta i att utveckla en nationell digital infrastruktur utvecklas. Vinnova instämmer i detta och påminner om att detta kräver fortsatt forskning och innovation inom området.

2.4 Teknikskiften i transportsystemet

Trafikverkets syn på att mobilitetstjänster dagsläget utgör en marginell andel av det totala persontrafikarbetet och även med antaganden om en förhållandevis snabb utveckling och tillväxt inom de nya tjänsterna lär deras andel av det totala persontrafikarbetet vara litet även framåt år 2030. Vinnova håller med om att andelen är marginell och det finns stora utmaningar vända utvecklingen åt ett annat håll. För att klara klimatomställningen behövs dock olika former av transporttjänster. Även om prognosen tyder på att mobilitetstjänster utgör en liten del, finns det ett behov av att anpassa och göra investeringar i den offentliga infrastrukturen som gynnar dessa mobilitetstjänster. Även här utgör forskning, innovation och samverkan ett **betydelsefullt** stöd.

4.4 Leverantörsmarknad och innovation

Offentlig sektor upphandlar varor, tjänster och entreprenader för ca 800 miljarder kronor årligen och Trafikverket är den enskilt största upphandlaren. För att nå en ökad produktivitet och effektivitet samt en lägre kostnadsbild är det nödvändigt att utnyttja utvecklingen inom digitalisering automatisering och elektrifiering. Inom dessa områden pågår forskning och utveckling men som kan behöva intensifieras samt implementeras i hög takt. Vinnova instämmer i att Trafikverket med sin upphandlingsvolym kan gå före men viktigt att detta görs i samverkan med övriga upphandlande myndigheter och i synnerhet med forskningsfinansiärer. Denna typ av utveckling bör även, med fördel, bedrivas inom den ordinarie verksamheten.

Vinnova instämmer med Trafikverket att för att nå en ökad produktivitet krävs förbättrade förutsättningar för leverantörsmarknaden och samtidigt ta tillvara sektorns förmåga till innovation.

6.4 Övrig utveckling

Vinnova är positiva till att forskning och innovation får utrymme i inriktningsplaneringen. Vi instämmer också i att omställningen till ett hållbart samhälle kräver vetenskaplig bredd i forskningen, implementering av innovativa lösningar och fördjupad samverkan inom transportområdet. Sverige ligger långt fram inom många delar av den forskning som rör transporter och infrastruktur, och det är en position som det finns anledning att försvara och vidareutveckla. För att kunna göra detta krävs en genomgripande samverkan mellan olika aktörer både inom den offentliga sektorn inklusive forskningsfinansiärer men även med privata aktörer.

I detta ärende har generaldirektör Darja Isaksson beslutat. Områdesledare för Hållbar mobilitet, Christina Kvarnström har varit föredragande. I den slutgiltiga handläggaren har även Alva Larsson, Christian Fredricsson, Catharina Zajcev och Lena Berg deltagit.

Darja Isaksson

Vinnova
Sveriges innovationsmyndighet

Besöksadress:
Mäster Samuelstgatan 56,
101 58 Stockholm
Telefon: 08 473 30 00
www.vinnova.se

Fakturaadress:
Vinnova, FE 34, 838 73 Frösön
Levaransadress:
Klara Norra Kyrkogata 14, 101 58 Stockholm
Organisationsnummer: 202100-521